

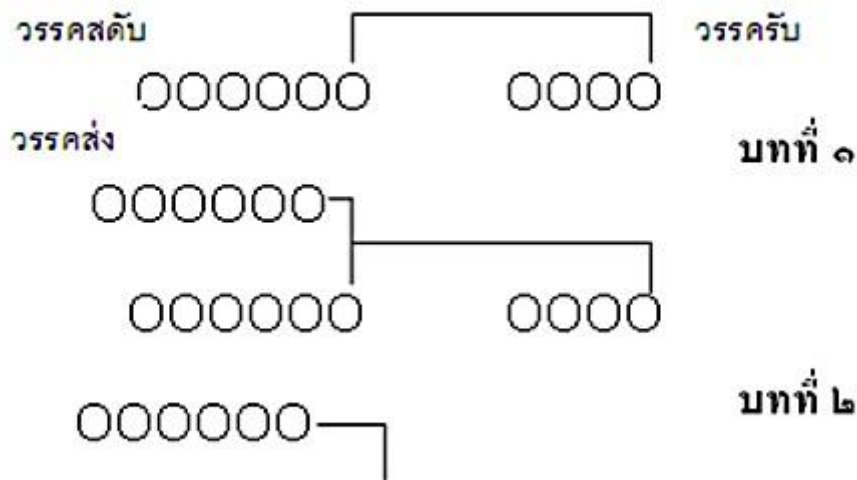
ใบความรู้เรื่อง กาพย์ฉบับ ๑๖

หน่วยที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์ (กาพย์ฉบับ ๑๖)

รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาที่ ๓

กาพย์ฉบับ ๑๖

แผนผังกาพย์ฉบับ ๑๖



ลักษณะคำประพันธ์

๑. บท บทหนึ่งมี ๓ วรรค คือ

- วรรคแรก มี ๖ คำ
- วรรคที่สอง มี ๔ คำ
- วรรคที่ ๓ มี ๖ คำ

รวมทั้งหมด ๑ บทมี ๑๖ คำ จึงเรียกว่ากาพย์ฉบับ ๑๖

๒. สัมผัส

๒.๑. สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค เป็นสัมผัสบังคับ คือ คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สอง

๒.๒. สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคสามสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคแรกของบทต่อไป

๓. การอ่านภาพย์ฉบบั ๑๖

การอ่านภาพย์ฉบบังจะเว้นจังหวะการอ่านทุก ๆ ๒ คำ ดังนี้

00/00/00

○○ / ○○

00/00/00

ตัวอย่างภาพย์ฉบับ ๑๖

สัตว์จำพวกหนึ่งสมญา

พหุบาทา

มีเทาอเนกนับหลาย

เท่าเกินกว่าสี่โดยหมาย

สองพวกภิปราย

สัตว์น้ำสัตว์บกบอกตรง

ตะบองพลำใหญ่ยง

อยู่ในป่าดง

ตัวจุดตะขாயไฟแดง

มีพิษมีฤทธิ์ร้ายแรง

พบช้างกลางแปลง

เข้าปล้ำเข้ารัดกักกิน

(สัตตวาภิธาน : พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร))

ใบงานเรื่อง กาพย์ฉกั ๑๖ หน่วยที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑
เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์ (กาพย์ฉกั ๑๖)
รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ให้นักเรียนเติมคำให้สัมพันธ์กับคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ก. เสียง = เรียง เลียง เพียง เอียง เตียง

ข. แสง = _____

ค. วรรณ = _____

ง. กรรม = _____

จ. ปลาย = _____

ฉ. ต้น = _____

ช. ทูน = _____

๒. ให้นักเรียนเขียนแผนผังกาพย์ฉกั ๑๖ จำนวน ๒ บท พร้อมทั้งโยงเส้นเชื่อมสัมผัสให้ถูกต้อง

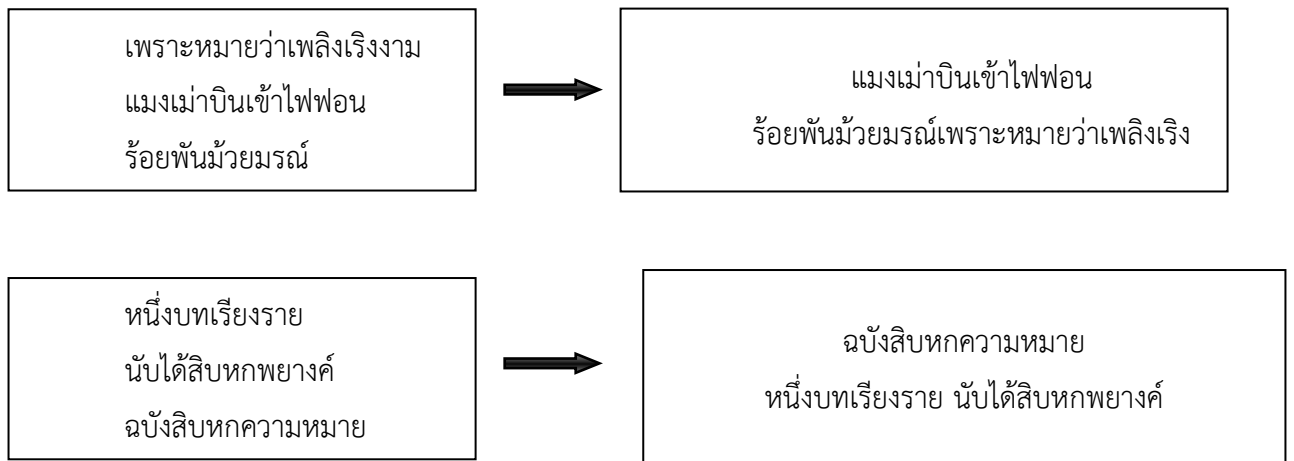
๓. ให้นักเรียนเรียงลำดับข้อความที่กำหนดให้ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกาพย์ฉกั ๑๖

เพราะหมายว่าเพลิงเริงงาม แมงเม่าบินเข้าไฟฟอน ร่อยพันม้วยมรณ์	➡	
--	---	-------------------

หนึ่งบทเรียงราย นับได้สิบหกพยางค์ ฉกัสิบหกความหมาย	➡	
--	---	-------------------

สัมผัสชัดเจนขออ้าง ให้หนูได้คิดคำนึง เพื่อเป็นแนวทาง	➡	
--	---	-------------------

รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย รหัส ทอ๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาที่ ๓



สัมผัสชัดเจนอย่าง
ให้หนูได้คิดคำนึง
เพื่อเป็นแนวทาง



สัมผัสชัดเจนอย่าง
เพื่อเป็นแนวทางให้หนูได้คิดคำนึง

แถบคำประพันธ์นำเข้าสู่บทเรียน

ฉบับสืบหาคำหมาย

หนึ่งบทเรียงราย

นับได้สืบหาพยางค์

สัมผัสชัดเจนอย่าง

เพื่อเป็นแนวทาง

ให้หนูได้คิดคำนึง

พยางค์สุดท้ายวรรคหนึ่ง

สัมผัสสัตรีตรง

สุดท้ายวรรคสองต้องจำ

สุดท้ายวรรคสามงามข้า

ร้อยรัดจัดทำ

สัมผัสสัตรีบทต่อไป

บทหนึ่งกับสองว่องไว

จงจำนำไป

เรียงถ้อยร้อยกาพย์ฉบับ

สาบเสือเจือขาวราวไพร

น้อยค่าคนให้

ไม่ไร้แมลงเวียนชม

หลากหลายก่อเกี่ยวเขียวฉม

รื่นตานิยม

เพาะบ่มดอกแต้มนานา